

Het Fûns Skjinne Fryske Enerzjy is tien jaar aanjager en smeerolie van de verduurzaming van Fryslân

Wybe Fraanje • Gisteren, 19:02 • [Regio](#)

Deel dit artikel

Pieter van der Berg (l) en Hendrik van Houten van het Fûns Skjinne Fryske Enerzjy. Foto: Hoge Noorden / Jacob van Essen

Het Fûns Skjinne Fryske Enerzjy investeerde in tien jaar tijd 120 miljoen euro in meer dan tweehonderd projecten op het gebied van energievergroening of -besparing. „Wij zijn meer dan alleen maar een financier; we staan middenin de samenleving.”

„Wij doen verschrikkelijk leuk werk. We zijn bezig met de energietransitie, steken daar serieuze bedragen in, en hebben echt impact op de samenleving. Dan denken we: hé, we zijn nu een hoop energie aan het besparen of we wekken schone energie op.”

Pieter van der Berg (39), mede-directeur bij het Fûns Skjinne Fryske Enerzjy (FSFE), is enthousiast over de bijdrage die het fonds levert aan de verwezenlijking van de duurzame ambities van de provincie Fryslân. Zijn collega Hendrik van Houten (32), investeringsmanager bij het fonds, vindt het werk al even leuk. „Wij zijn ook bezig met lokaal mede-eigenaarschap. Hoe neem je mensen in de omgeving mee als er zonneparken, mestvergisters of windmolens neergezet worden? Daar pakken wij onze rol in. Wij zijn meer dan alleen maar een financier.”

Van der Berg: „We staan middenin de samenleving.”

Van Houten: „Als het puur financieringsaanvraagjes afwerken was geweest...”

Van der Berg: „...dan waren we allebei allang afgehaakt.”

Ambitie

Toch zal het FSFE niet wijd en zijd bekend zijn. Het fonds is tien jaar geleden door de provincie Fryslân in het leven geroepen om de duurzaamheidsambitie van de provincie te helpen verwezenlijken. Het fonds verstrekt met name zogeheten ‘risicodragende financiering’ in de vorm van leningen, garanties of aandelenkapitaal. „Dat betekent dat wij als geldverstrekker ‘achtergesteld’ zijn”, legt Van der Berg uit. „Wij helpen projecten met bijvoorbeeld een lening, zodat andere geldverstrekkers - meestal banken - er ook in durven stappen. Mocht het mislopen dan komen wij pas na de eerste geldverstrekker bij de terugvordering van het geld.”

Maar het gaat eigenlijk zelden zo ernstig mis. Er is in tien jaar 120 miljoen euro vanuit het fonds geïnvesteerd in ruim tweehonderd projecten met een opgetelde

waarde van 460 miljoen euro. Het fonds verstrekt geen subsidies, alleen maar leningen tegen marktconforme rentes. Een lening is minimaal 25.000 en maximaal 7,5 miljoen euro. Het FSFE begon met 90 miljoen. Omdat het een zogeheten 'revolverend' fonds is (aflossingen op de lening kunnen opnieuw geïnvesteerd worden in andere projecten) is er meer uitgegeven dan in de pot zat. Van dat beginkapitaal is nog 14 miljoen besteedbaar. Van der Berg: „We verwachten dat het dit najaar op is. Provinciale Staten moet dan een besluit nemen of het fonds verlengd en uitgebreid wordt.”

Grotere projecten

Bij het grote publiek is het FSFE wellicht minder bekend, omdat het alleen grotere projecten financiert. Dus geen individuele zonnepanelen op daken van burgers of laadpalen op huisadressen. Wel tal van projecten als de twee drijvende zonneparken bij Oudehaske, laadpalen voor Park & Charge, de Dairy Campus en de biogasvoorziening voor Techum. De laatste twee jaar zijn er ook 45 leningen op boerenerven verstrekt, waarvan 24 kleine windmolens en 21 zonneprojecten, waarbij één boer ook nog een batterij heeft geïnstalleerd. „Bij elkaar 3,4 miljoen lening op een totaalinvestering van zo'n vijf miljoen”, vertelt Van Houten.

„Het mooiste project”, zegt Van der Berg, „vind ik misschien wel Wocozon. Daarbij zijn ruim 9000 huurwoningen van woningcorporaties in Fryslân van zonnepanelen voorzien.”

Als het fonds door de provincie wordt voortgezet, zou het meer willen inzetten op de financiering van monomestvergisters. Dat zijn vergisters die groengas (een duurzame vervanger van aardgas) winnen uit mest zonder dat daar ander organisch materiaal bij gebruikt hoeft te worden, zoals in covergistinginstallaties. Van Houten is investeringsmanager op deze portefeuille.

Mestvergisting op het eigen boeren erf is interessant voor boeren, omdat ze er de uitstoot van methaan en ammoniak mee beperken. Maar boerenbedrijven zijn lang niet allemaal groot genoeg qua koeien aantallen (en dus mestproductie) om een rendabele monovergister neer te zetten. Van Houten ziet daarom veel potentie in zogenoemde 'biogashubs': coöperaties van een stuk of tien boeren die samenwerken. „Ze hebben allemaal een monovergister op het erf en het gas wordt via leidingen naar één centrale plek gepompt waar het opgewerkt wordt tot aardgaskwaliteit. Wij juichen samenwerking toe, omdat boeren dan kunnen

vergisten zonder schaalvergroting van hun bedrijf. De methaan- en ammoniakreductie vindt bovendien op het erf plaats, zodat boeren ook aan die opgave voldoen.”

Het grote voordeel voor de boer is dat het eigenlijk vanzelf gaat. Er hoeft geen covergister bijgemengd te worden. „Covergisters zijn eigenlijk een bedrijfstak op zich. Monovergisters zijn veel minder arbeidsintensief en passen daarom beter bij bestaande boerenbedrijven”, zegt Van Houten. De mest die uit de vergister komt (het digestaat) kan gebruikt worden op het land.

Vier tot tien miljoen euro

Maar voordat zo'n biogashub er is, ben je zomaar een paar jaar verder. „Voor een hub van tien tot twintig boeren is het een investering van vier tot tien miljoen euro. Per boer is een vergistingsinstallatie nodig à 300.000 tot 500.000 euro. Dan komt de leiding er nog bij. Er zijn misschien stalaanpassingen nodig van 100.000 tot 20.000 euro. Een roostervloer is namelijk niet geschikt, want de mest moet zo vers mogelijk de vergister in. Dan moet er nog een opwerkinstallatie komen van vijf ton tot een miljoen.”

En dan zijn er nog onzekere factoren, bijvoorbeeld als een van de deelnemende boeren alsnog besluit eruit te stappen.

Zo is Van Houten namens FSFE al twee jaar betrokken bij een biogashub van tien tot twintig boeren in Broek en Joure. In Nij Beets loopt een project met twaalf boeren. Ook rond Workum is een proces aan de gang. In Ooststellingwerf is een hub met twaalf boeren die het verst is in het proces.

Om ook na 2024 verder te kunnen is de politiek na de zomer aan zet. In juni komt een delegatie van Provinciale Staten langs in het FSFE-kantoor bijna bovenin de Achmeatoren in Leeuwarden. Hendrik van Houten en Pieter van der Berg hebben er vertrouwen in dat het fonds verder mag. Van Houten: „Wij dragen bij aan de doelstellingen die de mienskip zich geeft gesteld.”

Van der Berg: „En we voegen maatschappelijke waarde toe. Wij zijn aanjager en smeerolie van de energietransitie.”